

במשמעות ההשכלה עם ח-ס"ס

29. עצם האפשרות שוניתה לך להציג 600 יהודים מהשואה — לאו מילתא זוטרחה
היא, מה טיגע אם הנאים לא צעדי זה ?

600 רישיונות העליה, שהו לכארה את נושא האשור הנ"ל, שמו אמן עיליה זונקודה מוגן למשך בעניין זה, אך אין בכך כדי להסביר את המגעים הנאצי לאשרו ההנדון. בעלי רישיונות עליה לא נחשבו לנינאים ורים ולא היו להם כל יכולות יתר בעניין הנדרן. האנצים בתוקפה זו; רק אחורי הפטקה הגירוש השיג קראוט, באמצעות הצירות השויזית, הכרה כלשהי במעמד מיוחד של בעלי רישיונות עליה. היתרונו העיקרי של בעלי רישיונות עליה היה שטורכיה הייתה מוכנה לחתם מגבר לא"י; אך, "העלים" האלה לא הועברו ע"י האנצים לנמל קונגסנץ בכיוון לטרנסיט, אלא לגרמניה, מכיוון מערבה (aicmen הבטיח לשלה אותם לטפרד, אבל שלא כוחם לモונת ברגן-בלזן, ורק אחורי לבטים ממושכים עליה בידי ק' להציג העברות לשוויז).aicmen התנגד לכל עלייה לא"י, בהתיימרו שהבטיח לזריזו המופת למנוע עליית יהודים. לאמיתו של דבר האשור הנ"ל לא ניתן לעלייה, אלא להגירה טמת. המהגרים לא נזקקו לרישונות העליה שעמדו לרשות המשרד הא"י ואך לא צירדו בהם, והואו החלק מקבוצת ברגן-בלזן שעלה בסופו של דבר (אחרי מלחתת העולם) משוויז לא"י, נזקק לרישונות עלייה החדשים, שהגשו או בקשרים רבים (עדות ד"ר הרמן). אחרי שהמשרד הא"י החליט שלא לטפל בעלייה המוסווית כగורש" (פסקה 23), הודיע ק' לקראוט כי, "הגרמנים מוחרים על רישיונות עליה ויכולים לסתור עלייה גם בגל רישיונות עליה לא"י" (עדות קראוט, י"ד 17). עצם הצעתו של קראוט להגדיל את מספר המועדים תמורה תשולם 10 מיליון פגנו, ל-700 (עפ"י שהיה רק 600 רישיונות עליה), והעובדת שאמנם הוגדל מספר המועדים בהדרגה ל-1000, ל-1200-1300 גברגע האחרון ל-1684 יהודים, מוכיחה שה气紗הזרה הנאצית לא היה תלו依 כל עיקר ברישיונות עליה.

גם ב-“דמי הקדרמה” ששולמו ע”י ק’, ובrende המכסי היהודי בחופשטי אין לראות את המנייע לצעד הנازي הגדון. “דמי הקדרמה” לא שולמו כתמורה بعد אשר הגירסת של 600 עליתם, אלא בתוור “דמי כניסה” למ’נ’ (לפי ביטויו של שטרן), לשם “קנית רצון טוב” (כפי שהסביר פרודיגר). קרומיי גבה את הסכום של 6 וחצי מיליון פגנו כחוב המגיע ל-ס”, חוב שנפרע כמעט במלואו לפני השיחה של 2.5 (השיעור האחרון של 1 מיליון פגנו, שקרומיי דרש אותו ב-“מגעים מזמן”), נגובה מק’ למשך השיחה הב’ כהנאי מוקדם למתן רישיון לנישתו לקלו’ן) (עדות ק’, 38, דוח ק’, 31). קרומיי העיר רק’ באוטה שיחת בקשר לדרישת 10 מיליון פגנו بعد 100 נפשות נוספת, שה-ס”ס קיבל הצעות „הרבת יותר מושכות”, ומספר לו שמשפחתי יהודית בת 3 נפשות הצעיה 3 מיליון פגנו بعد רשות הגירסת; ואמנם באותו פרק זמן העבריה משפחתי מנפרד וייס הידועה אחת כל הקונצרטן שלו, שהקיף חלק גדול מכל מפעלי החט羞ה של הונגראט, לגאנזונת

הנשיה הלווי

ה-ס"ס תמורה הצלחה 40 נפשות של בני המשפחה. מתן רשות הגירה ל-600 נפש לא תשלום היה איפוא, "מתוגה" יוצאת מן הכלל לפי מושגי ה-ס"ס. אפללו נזקף את כל דמי וקדימה ששולםו בעד הבנייה לモ"ט על חשבון האשור (מת שאינו מצדך לפאי האמור לעיל), הרי שילם بعد 600 נפשות אלה סכום כולל (6 וחצי מיליון פנגו) מהוועה רק שני שלישים מהסכום המקורי והוא סכום (10 מיליון פנגו). העובדה שבאותו הזמן לא נידש חשלום (או חשלום גוסף) بعد אשור האגרת של 600 הנפשות הניל לא מונעת אמינה את אייכמן ואת ראש המחלקה הכלכלית של ה-ס"ס, קורט בכר, מלודרוש בשלב יותר מאוחר 1000 דולר לנפש بعد כל משתחפי משלוח ברגן-בלזן, ובכלל זה 600 הנפשות הניל, ולגובה את התשלום הות מאה ועדת ההצללה בבודפשט בטבען ובתקילין, לפני שהורשו למשלוח ברגן-בלזן לעזוב את בודפשט; אבל סחיטה כספית מאוחרת זאת נולדה במסיבות חדשות, ואין בה כדי להסביר את מתן האשור המקורי ע"י קרומיי ב-2.5.

השאלת חוותה איפוא למקומות: מה הניע את קרומיי להעניק לראש ועדת ההצללה היהודית, ביום שהחיאש מהמו"מ על גוריל יהודי הונגריה וראה את הגירוש הטוטאלי כבלתי נמנע, את האפשרות להצלחת 600 יהודים מהושאה המתקרבת? דרכם של הנאצים לא הימה לגמולasad ליוזדים. ופקיזו של מפקד "קומנדו-היהודים" לא היה להציג יהודים, אלא להשמידם. ממה נבעה נזירותם לבו הגדולה?

ה막רת הוומה של פרוידייגר
30. הרקע הכללי להעיכת התהגהותו של קרומיי הוביל במידה רבה ע"י עדותו הוכחנה והזכיר בספטמבר של אותה השנה ד"ה קצ'ר (מוואג קנ"ג), בו רשם את זכרונותיו הטריים מהתקופה שעבריה (נמרץ עד يول' 1944). בעודו אישר פרוידייגר את נזונות הדז'ח ח'יל והרוויב את הדיבור על פרטיו, בע"א 34—35 של הדז'ח נאמר:

"כבר בזמן שהונגה שיטת האיגטו היה הדבר למנוגה קבוע — לפחות — לפני פקודה של מר פרוידייגר או אייכמן — מגילותאות ערי השדה אנסים פרומיננטים אחדים, בעלי ערך מיוחד ליוזדים, או קרוביהם של אנסים כאלה וכון את ראיי מועצות היהודים של ערי השדה, ולהעבירות לבודפשט. צעד זה געשה באנמת הזדמנות ליזמתה של מועצת היהודים המרכזית, שהיתה מיוצגת ע"י פרוידייגר."

אחרי מו"מ ארוך עם אייכמן הצליח ד"ר קסטנר, שמוצאו היה מקלוז', להציג 380 אנשים מעיר זו... כל האגושים שניצלו מגילאות ערי-השדה הועברו למחנה מילוחים ברוחוב קולומבו"ס ("מחנה קולומבו"...) מהנה זה הותקן ללא ספק הוותה לו"ר ק', והוא ראוי לשבח על יצרת מקום מקלט זמני לפחות...

שם רגשות אונשיים לא הגיעו את ה-ט"ט לפועלה זו. הם הגיעו ליצור בכל ארצאות המכובש מחנות מילוטים באלאט, כדי שיתהה בזאת מלאי של אישים "העוביים לסתור" (שאפשר לסתור בהם), במקורה שותגשם היו תכנית היגירתי, או פשוט כדי להעמיד את האישים התוארים, שהם נשאו וננתנו אתם בענני האוכלוסייה היהודית, מתוך החזיותם".

בעודתו הבהיר פריזציגר את הקטעים הנ"ל בפרטיהם נוטפים. הוא ספר שבסוף אפריל, כשהושלם ריכוז התיאומות של „וואוירטס המלחמותיים“ בצרפת-מרוחה הונגריאן בלבד, לצד עם ד"ר ריינר, אחד הפקודים וה廣告טים של מושדו של קירומאי, כדי לבקש את שחוריום של הוריו הזקנין של ד"ר ריינר מגיסטרו.

„aicmen תפס אותו ושאל: מה רוצחים היהודים מה? ספכנו לו על החודעה שקבלנו. הוא אמר: כן, גתן פקודה להביא את היהודים של השטאָה הזה ליריכו, מפני שהתרושים עומדים בצד השני של הקרים ואילו אפשר שהיהודים יסתובבו חפשיים, כי הם אויבים; כן צרך להעבירם למavanaugh ריכונות. הוא אמר לנו שעליינו לשומר על התקון ועל הסדר שם, כדי שהכל יהיה בסדר שאנו, היודנרט, נשמר שהכל יהיה בסדר.

איך היו יכולים אתם לשומר ממוקומכם על הסדר שם?
לחת פקודה מבודפשט לאנשים שם.

הether לכם קשר מבודפשט?

עד הריכוך היה. אסור היה אמג' לנסוע ברכבת, אבל בכל זאת זה היה אפשרי, אם כי לא קל. ד"ר ריינר שאל: איך אפשר לשומר על השטאָה — כי אייכמן חשש מאר מנגיפות — אם גותניטס ריק מטר מרובע אחד לאדם, איך אפשר לשומר על הסדר? ומה יוציא עם החורמים הזקנינים? הוא אמר: יש לי אבא בן 82 ואם בת 80, האם הם אויבים, למה צריך לקחת אותם מהחנה ריכוך? על כך הוא אמר שתקופות קרבת דראונטה — יש להביאם לבודפשט. שאלתי: מה היא דרגה ראשונה? על כך הוא אמר: אב, אם, בן, בת, איש ואשת, של מי?

הכוונה הייתה: של חבריו היודנרט בבודפשט. הוא אמר: יש להביאו אותם לבודפשט. שאלתי: האם גותנוגה גם לאחים ואחיות? על כך הוא אמר: זו כבוי ודרגה שנייה, אבל ככל זאת גם אותן. הוא אמר לנו לתה לו רישימת של כל אותן המשפחות של חברי היידנרט שיש להם קרוביים בדרגת קרובות ראשונה באזרע ההוא. הושמה נעתה. אני לא השתתפתי בזאת, כי לא הייתה לי משפחה בדרגת זו. ד"ר ריינר קיבל באמות את כל המשפחה שלו,

אבל כהן פרנקל — אמר ואחותו — וגם אחותו של ד"ר וילאלט — גורשו, לאחר מכן בקשו מוויסליצני לחריזיב את המסתירה ולהביא את כל חברי היודנרט. הוא הסכים. הוא אמר: אנו מוכנים לשלווח אליכם את המנהיגים של כל קהילה וקהילה, של כל מקום ומקום, תערכו את הרשומות והתUberigenות אותן אל. היו מקומות שהצלחנו. אבל ב-80% לא הצליחו.

השלמו بعد זה כסף?

לא. זה כבר מה שאמרתי קודם בקשר לויסליצני, שהראה כאילו הוא רוצה לעוזר לנו.

בזה הוא עוזר?

כן, בזה הוא עוזר.

גם אייכמן עוזר?

הוא נתן את הפוקודה על בקשתו של ד"ר ריינר. לאחר המעשה אני רואה כי הוא עשה זאת רק כדי לחייב אותם.

במה חייב אותם?

הוא נותן לד"ר ריינר את הרשות להביא את הוריו ומשפחתו כדי שייתהו יותר בשקט. אדם קרוב לעצמו, ואם הorigים את המשפחה שלו, זה יותר נורא".

(כ"ג 37) מה הייתה מטרת הנאצים בזה שהם שחררו חלק קטן מהיהודים? או אנחנו קבלנו זאת בתודה רבתה, מפני שהשיבו שהצלנו לכל הפחות אחד או שניים. אחרי המעשה אני ראייתי אותו עשו זאת כדי לבלב את האנשים, שככל היה טרוד במחשבה שהוא יהיה בין אותם האנשים שכן מצילים אותם. זו היתה התגובה שלהם. הם ידעו את הפסיכולוגיה האישית של האנשים היטוב".

בוגע לדברי הדוח שלו (ע' 35) המובאים לעיל —

"כדי להעמיד את האנשים האתראים, שהם נשאו וננתנו אתם בעוני האוכלוסייה היהודית, מתחם התמיכות" —

שאל העד (כ"ד 49) :

"את אדוני אמר אתה מטעמול גם על אנשים מעלי והשחת?"

כן, בזמן שכחתי את הדוח הזה כבר היה ברור לנו שהנאצים לא עשו שום דבר בחיגם. הם עשו טובות קטנות, אבל לא טובות בשביבונן, אלא בשביבם. אם נתנו להצליל 10 או 1000 יהודים, כדי לתמוך את אחרים בither קלות".

גנתרת הנאצים — שתוֹפַּע פְּעוֹלָה

31. מעודתו המפוררת של פרוידיגר מתברר שלא רק קרוומי וויסליצני, אלא גם התלויין אייכמן עצמו החיל יהודים — ללא ושינויו עלייה ולא תשלום כסף, „מיוחסים“. אלה, בין שהיו קרובים של חבר מועצת היהודים המרכזית ובין שהיו ראשי מועצות היהודים המקומיות, הועברו לפיקוד אייכמן או ויסליצני מעוי השודה לבודפשט, לפי אוטה שיטת רישומות שהוסכם עליה גם בין קרוומי וק' פרוידיגר אף הווטריך והיעדר שוגם והוא והקビיצה שלו (הכוונה לחוג קטן של תורדים שעסקו יהוד עמו בוואצלאה) ערכו רשימות, ושהוא מסר אותן או לוויסליצני ישן, או לך, שמסר אותן לויסליצני. הוא אמר (ב"ג 38):

„אננו בקשנו תמיד את הרב או את ראש הקהילה, אם ידוע להם. אחר-כך ידענו מהגרוש לאושביך ובקשנו משפטות שאגהנו יודעים שיש בהן הרנהילדים מפני שכבר אנו ידענו שהילדים הולכים למוות; אבל גם אי אפשר היה לחת אלא 4, 5, 6 משפחות מכל מקום.“

לא היה איפוא כל הבדל עקרוני בין שיטתו של פרוידיגר ושל ק', ששתייהן גבעו מקור אחד: מפקחת „קורנדו-היהודים“ — אייכמן, קרוומי, ויסליצני. אמונם מפצלו של ק', שנקרה, „עליה לאארץ“, היה מכובן להגירה ולא רק להעברה לבודפשט, ורישומו — כפי שטבעי הדבר — כללו בעיקר עסוקנים ציוגים; עוד הבדל היה שמשמעותו של ק' היה בעל מינדים יותר גדולים מאשר של פרוידיגר, שלא הלאן בגדרות. אבל ביחס לכוננותיהם של הנאצים בהצלת „המיוחסים“ היהודים אין חשיבות להבדלים אלה.

מאוגני ההשמדה ומציאותו (אייכמן, קרוומי, ויסליצני) אפשרו גם לך' וגם לחברי מועצת היהודים בבודפשט להציג את קרוביהם וחבריםם בעיר השודה, „חינטן“, כדי, „להזכיר“ הן את המצללים (ק') והכבי מועצת היהודים בבודפשט (הן את הגיניצ'לים מנהיגי הקהילות ויתר „המיוחסים“ בעיר השודה), לקרב את אלה ואלה למשטר הנאצי ולעשיהם תליים במשפט זה ומעוננים בראוננו חטוב בתקופת בעזע תכנית הגירוש הטוטאלי, בקאזר — כדי להביא את מנהיגי העם, הן בבודפשט הן בעיר השודה, לידי שתוֹפַּע פְּעוֹלָה עם הנאצים בתקופה השוואת.

אין זאת אומרת שככל הנוגעים בדבר נפתחו ע"י הפיתוי או הושחו ע"י השודר הנאצי ואמונם נהפכו למשתפי פעולה; איןני קובע את זאת ואני רוחק מלהאמין בכך. להיפך, אני מאמין שפרוידיגר, שטראן, ניסן כהן, ד"ר וילאלם וייתר חברי מועצת היהודים של בודפשט היו בעלי שיעור קומה מסוימי מיטפיך כדי לעמוד בפני הפיתוי ולהחז הכבב שהופעל עליהם ע"י המשטר הנאצי, ולא נהפכו למשתפי פעולה.

אבל לפי כל המסבאות שהובחו אין ספק במיזמיותיהם של הנאצים בעניין זה. לא בנסיבות השמייע אייכמן, לפניו שנענה בקלות נא מפתיעה לבקשתם של פרוידיגר וריינר

הנשיה הלו'

בנוגע להעברת הוינו של חלה מהגיטו לבודפשט ואף חרшиб את פקדומו, מביל' שנתקבש, על קרוביהם של כל חברי מועצת היהודים — לא במקורה המשמע בעית ובעוונה אותה עם "גמילת חסד" זאת את היירישה שמועצת היהודים תdag ל' סדר, נקיון וסקט" בגימאות. עדותם הטופוגנטית וגולית הלב של פרודיזר, חבר מועצת היהודים, על זורייה זו של אייכמן עשויה לעורר אימון יותר גדול מאשר הטעותיו התיירות של ק' באמרנו בתקירת שניי וערב (ע' 243) :

"אייכמן ויתר הגורמים לא דרשו מאתנו שום דבר חז' מכסף וצעצוע ברונן... לא דרש שום דבר בקשר לארגון החיים היהודיים בהונגריה... לא העין לדריש דבר בגונע לחיל הרוחות של היהודים בהונגריה. מאתנו לא דרש ואט, זהה לנו המבוז שלא העין לעשות את זה מפני שידע שהוא לשווה. הוא אפי' לא ניסה".

בhamster פסק הדין עוד בוגר לදעת מה אייכמן העין ולא העין לדריש. גם בדברי פרודיזיגר בדז"ח (הגושא תאריך 1.10.44) שرك לאחור מעשה גותחוור לו מזימותיהם של הנאים די ארבען, משכゲות יותרי מעמידתו של ק', אשר בדז"ח שלו משנת 1946 מתעלם מעצם קיום מזימות כאלה כלפיו ונוקט עד והו. אבל אין אנו נתונים בשאלת מחשבותיו של ק', אלא במטרתו של קרוומי.

הנני משוכנע שפרודיזיגר צודק ובבשו (לעיל) כי הנאים לא עשו דבר חינם, וכי הם נתנו להציל מספר קטן של יהודים, "בדי לתפוס את התהרים בימר קלות". גם קרוומי לא נתן לך להציל 600 יהודים חינט.

32. במרקם הנזכרים בעדוותו של פרודיזיגר — פקדות אייכמן וויסלייצני להעברת קרוביהם של חברי מועצת היהודים המרכזיות וראשי מועצות היהודים המקומיות לבודפשט — טبعי הדבר שהנאים איפטו לשחותך פעולות כתואצה מיחס מיהיד זה כלפי חברי מועצות היהודים או קרוביהם. עצם האמוסד של "מועצה היהודים" הוקם לפי פקודות הנאים והו חלק משיטות הבדיקה (שברנד בעדוותו ע' 646) ובדז"ח שלו (מוואג ליט', 16) ועדים אחרים הדריכו עלייה את הדבור לארגן את היהודים ע"י יהודים ולבצע את פעולותיהם נגד היהודים באמצעות יהודים. אין איפוא כל פלא שהנאים השתמשו כלפי חברי המועצות האלה בכל אמצעי הפיתוי והידוק הקשרים כדי שייהיו מעוניינים למלא את תפקידם ביתר רazon.

בדז"ח של ק', בפרק „מועצות היהודים בהונגריה“ (ע' 66—88) נאמר בין היתר: „המחלקה על מועצות היהודים הייתה ידועה לנו בבודפשט זמן רב לפני הכיבוש מטפורייהם של פוליטים פולנים, סלובקים, אוטרים וכו'. מועצת היהודים, שנולדה מתוך המזקקה החוץית... הייתה לבסוף למכשיר במנגנון

ההשמדה. מרגע זה החלה הביעות האiomת של מועצת היהודים. אם היא מועלת ומציאות, עשויה היא להזכיר את תהליך ההSolo. אם היא מסרבת לאציגת, היא מביאה לדידי פועלות תגמול נגד הצייבור, בלי כל בטעון שעיבבה בזה את תהליך ההSolo... כמעט בכל מקום באירופה הלאו מועצות היהודים בדרך אחת. בחדינה הובאו לציתנות".

... (ר') להלן, פסקה (68).

"אשר להונגריה, מועצת היהודים בעיר השדה נטענו ע"י הקצב המדהים של התהשמדה מפני הצורך לקבוע תור, להרכיב משלוחים לאושביז. הם כמעט לא יידעו יותר, ואולי מחות, מאשר היהודי המוציא, מה צפוי להם ע"י גיטו וגורוש. הם הוציאו ע"י שמוות שווא בדיזוק כמו כמה מקודמים בשארית אירופה, או הם נמנעו — מפחד, מיצר קיומ עצמי, ממוראה התוצאות מלהפנות את תשומת לבם של ההמון לסתנה המאיימת. השאלה תשאר פתוחה לעולם אם ובאיזה מידת היו יכולם להדור (לבב המונחים) באוזורה שכזאת... ראש מועצת היהודים של בודפשט: שמואל טרנו, קרל וילhelm וויתר מאוחר לדין שטקלר, נתנו דוגמאות של אומץ לב אישי והקרבה עצמית, שאין נופלות בחשיבותן המוסרית המשגיאות שנעשו".

ובהקדמה לדוח של ק' (ע' 9) נאמר: —

"המאיצים המאוחדים של המתבוללים והצינונים, הניאולוגים והחרדים חרמו בבודפשט תרומה רבה לפעולות ההצלחה. שמואל טרנו וד"ר וילhelm קרולי בראש הניאולוגים ופיליפ פרידיגר (עד לאצטו מהונגריה) בראש החרדים עשו כל מה שהיה בידי אנוש לעשותו".

אין מתקידנו לדון כאן במעוצות היהודים אלא במידת שהדבר נוגע לך. הצד הנוגע לך הוא שכל המבוקשות מאנביות עלך כי נדירותם לבם של ראשי-ה-ס"ס כלפי ק' בעניין הצלחת המיזוחים נבעה מאותם המניעים וכאה לאוותה המטריה כמו נדירותם לבם החזומה כלפי פרידיגר ומעוצות היהודים: היה בזה מושם נסיון להביא את ק' ואת מעמידיו המיזוחים לידי שתווך פעולות עם המשטר הנאצי בתקופת השואה.

עודת ההצלחה הצוינית כמרכז התוגדות אפשרית 33. התועלת שמעוצות היהודים בבודפשט יכולת להביא לשטרוּת הנאצי היה מוגבלת ע"י עצם ידיעת האיבור היהודי כי המעוצת מהוות מוסד רשמי שנוצר ע"י השלטון הנאצי (חבריה היו ברובם ראשי הכהילות וגאניגים רשמיים אחרים של היהודות ההונגרית, שנתחמו ע"י הנאצים בעל כרחם ולא היו בני חורין להחטפות) וכי הפקודות, הדרישות וההנודעות המועברות ע"י המועצהangan אלא פקודותין, דרישותינו והודעותינו של השלטון. סמכותה המוסרית של המועצה בקרב היהודים לא יכולה אפילו להיות מלאת.

לא כן כי וחבריו — ועדת ההצלה הציונית. ועדת ההצלה לא נתמנתה ע"י השלטון העוין, אלא ע"י הסוכנות היהודית לארץ-ישראל והסתדרות הציונית בהונגריה. פעולותיה לפני הכיבוש הנאצי היו בלתי חוקיות ודרכו אומץ לב, מסירות אישית ונאמנות יהודית מכל חבר. מהותלוות קטנות בשנת 1941 החטפו פועלות הוועדה במשך שנים 1942-1943-1943 כל חבר ו אלה עונפה — עד שבתקופת הכיבוש הנאצי לא רק הפליטים וארגוני החלוצים, שמאו ומתחמד היו קשורים עם הוועדה ובעודותה, אלא גם היהודי הפושט חכל לשאת את עינויו לפעולות ההצלה הציונית. בדוח של ברנדן (מושג ל"ט), שאושר בעודתו כנכון בעיקרו, אם כי מוגום במקצתו, נאמר (ע' 9):

„בצעה של עבורה זאת (פעולות ההצלה ע"י הוועדה) תביא במרוצת הזמן להכרת היהודים ההונגרית הכללית בהצלחות שהושגו ע"י הציונות, לבסוף התפתחה מכאן הנאה שלמה של עגוני הכלל היהודי ע"י הציונים. במלים אחרות: העבודה שהתנווה הציונית השה באופן אינסטינקטיבי — אמנם מאוחר, אבל עדין במידה — בדרישת המשות של המוני היהודים להצלה, הביאה לבסוף שהונאות היהדות עברה בהדרגה לידי הציונים והמוני היהודים החלו לבטוח הציוניים.“

יתר העדים (חלוצים, פרוידיגר, קרואס ואחרים) אישו את דבר התשפעה הגוברת והולכת של הציונים בכלל, ועדת ההצלה בפרט, על האכזר היהודי הכללי. העובדה שהועדה קיימה בתקופת הכיבוש הנאצי את הקשר עם הסוכנות היהודית בקושטא ועם הגיינט בגיינה הגדילה את סמכותה בקרב היהודים.

עודת ההצלה וארגוני החלוצים הקשורים אליה היו גם את הגערין בכוח ל„הגנה“ בהונגריה. ד"ר בר-עבי (שויגר), עורך דין וציוני ותיק מסובוטיצה שבזיגוסלביה (شارגן בשנת 1941, אחרי טבח מגורי לחונגריה, פועלות התנגדות וחבלה נגד החלוץ ההונגרי ונאסר ב-1941 ו-1942 פעים בקשר לפועלות מטה זה ופעם שלישיית בשל האשמה דמיונית של „ארוגן התגונת באחיה הייטלר בקונגרס הציוני בגיןבה ב-1939-1940“) ניסה לאorgan בשנים 1941-1943 גרעיני התנגדות יהודית בהונגריה — ניסיונות וגוששים שנכשלו בגלל שאנוניהם ואי-רצונם של היהודים בני הונגריה שלא הילם פנה. שויגר, שהיה חבר ועדת ההצלה ויידיעו של ק' נתמנה בסוף 1943 או בתחילת 1944 ע"י הסוכנות היהודית בקושטא למפקד ה„הגנה“ בהונגריה, באותו זמן הוחלפו מכתביהם בין קושטא והועדה (שויגר וק') על תכנית הסוכנות היהודית לשלהק קציני „הגנה“ חדדים מא"י להונגריה, ושוויגר הכנין לפי דרישת הסוכנות תעודות בשבי גבר ובחרורה שיבררו את האבול מיזוגסלביה להונגריה. שויגר, ברנדן וק' נחשבו ע"י מוסדות היישוב בא"י כאנמי ה„הגנה“ בהונגריה, ושמותיהם וכתוبيיהם נמסרו לצנחנים יואל פלגי, חנה שנש ופרץ גולדשטיין, שנשלחו דרך יוגסלביה להונגריה (ר' להלן). קרייאותיהם של ראש היישוב העברי בא"י — של יצחק בן-עבי, משה שרת, יצחק גרינבוים — שעורדו את היהודי הגולן להתגוננות והתנגדות, נשלוו לועדת ההצלה בבודפשט. עם

הכיבוש הנאצי הקימיו התנוועות החלוציות, "מפקדה" שלhn בבודפשט, שארגנה את פעולות ההסברה, הבריחות, ההתחפרות וההכנות להתקפות. פליטי החורב שחו אט החשודה הנאצית מבשרם ניטו לחשיא את יהודי הונגריה משאנונוטם, להזהירם מפני תא הגזים והמכנים להם באושבץ ולעורם להתגוננות והתנגדות להשמדה.

חששות הנאצים מפני התקցות

34. אייכמן וווזוריו ידעו מראשית הכיבוש על קיום ועדת ההצלחה, פועלותיה וकשריה. כבר בשנים 1943—1942 השתתפה הוועדה, באמצעות הוועדה של בריטיסלה, במ"מ כספי עם ויסלצני בוגנע להפסכת השמדת היהודי סלובקיה. ויבנגור ושמיט, קציני הצבא הגרמני שעמדו בראש הרגול הנגיד הגרמני בבודפשט לפני הכיבוש (דו"ח ק/ר, 14—13, דו"ח ברנד, 18), שמשו סוכנים ובלדרים של הוועדה. רשות הרגול הנאצית הייתה פרושה על הונגריה וכן רב לפני הכיבוש והגיס החמישי הכנין את הכל לרקעט הכיבוש (דו"ח פרוידיגר, 1). וונגמאיר, השליט הנאצי של הונגריה מאז הכיבוש, נשלח בשנת 1943 פורידיגר, ומסר ליבנטרווף והימלר דו"חות מפורטים, שעסקו בעיקר בשאלת היהודים בהונגריה (פסק-דין וונגמאיר, מוצג 32, 137). ביום כיבוש בודפשט הופיעו קציני ה-ס"ס עם רישומות ארכות, שלפיהן נאסרו כל ההוגרים שנחשבו כמסוכנים או עוניים למשטר הנאצי (פרOIDיגר, דו"ח 1—2):

„כל מי שהיה ידוע כאנטי-נאצי או לא פרו-גרמני לגמרי נאסר... במשך 36 שעות פונתה הבמה הציורית מכל האישים האמיצים ובעלי ההכרה... שניים יכולים לגורום קשיים לגורמים... הדורך היה פניה לאחפטנים המדיניים והכלכליים, לפוליטיקאים שכל מטרתם היה להשיג את הכוח שהם נכספו לו ושלמענו היו מוכרים את נפשם לשטן.“

שויגר נאסר ב-4.4 ע"י קציני ס"ס, שבאו באופן מיוחד במטרה זו לסובוטיצה, והוא עבר לבית הטוחר של הגיסטפו בבודפשט ומכאן בاميיל יול למחנה הריכוז והשמדה של מאוטהוואן. כל מאמציו של קי לשחררו חבר הוועדה (השווה להלן את שחרור חבר הוועדה טילגי על פי התערבותו של קי) לא הועילו, אך הוא נשאר בחיים במאוטהוואן (אם בדרך נס ואם, כעדות ק' (69), הודיע לחסותו הוא) ושוחרר ממש לפי בקשת ק' ע"י פעולה מיהדות של בכר בסוף המלחמה (ר' להלן).

בין אם הנאצים ידעו — מה שמתකבל על הדעת לפי כל הנמנונים הנ"ל — ששויגר והועדה היו מעורבים בתכנונות „הגנה“, ובין אם לא ידעו, ברור וגלויה היה לכל, ואין צורך לומר לgistפו ולאיכמן, שהפעילים הציוניים, הפליטים והחלוצים, המרוכזים בועדת ההצלחה ומסביב לה, מהווים את האלמנט התוסס והפעיל ביותר בקרב יהודי הונגריה, גרעין ההתנגדות בכוכת, העשוי להיפך, בבוא השואה, למרכיב התגוזות בפועל. הנאצים למדו את ללח גיטו ורשא וניטאות אחרים ונווכו לדעתם שהיהודים עשויהם למכור את חייהם בזוק, אם יוירכו כהלה. הגזין למד את הנאצים שתзиונים מהווים בכל

מקום את האלמנט „האקטיביסטי“ באומלוטיה היהודית, המסוגל להעמיד מתוכו את המנהיגים להגנה ולפעילות אנטינאצית.

הצורך, שהכין את צעדיו לקרהת הגירוש הטוטאלי, חשש להפרעת חכניותו ע"י התנגדות יהודית. אייכמן — כפי שכך מצין בדו"ח (לעיל) במרכזאות, אמרתו של הצורר עצמו — „לא רצה בורשה שנייה“, מהרגע הראושן של הכיבוש שקו ראיי ה-ט"ס על הרגעת היהודים ע"י הבטחות שווה, „כדי למבע פניקה אפשרית וכל נסינו התנגדות“ (דו"ח פרוידיגר, 7). ויסלצני, שהופיע יוזם בפנוי אסיפות כל מנהגי היהודים, „הזהיר מפני יצירת פניקה“ (עדות ק, 18) והבטיח למנהיגים שלא יונחה ליהודים כל רע, „אם ישטו פועלות ללא חוכך“ (דו"ח פרוידיגר, 7). פרוידיגר מספר בעדותו (כ"ג 36) על מקרה מסויל שקרה לו באמצע יוני, בזמן שרכבות הגירוש מערי השדה נסעו זה חודש ימים במהלך הקיטור לאושבץ ללא הפרעה והוחל ברכישו היהודי בודפשט בתים מיוחדים; מועצת היהודים נצotta לבצע את פקודת הריכוז, ופרוידיגר החלק לקרוומי נושא עלי הר-השווים, עם היו מרכזיותם כל מרזי ה-ט"ס, הגיטטו וה-ס"ד („ז'ורהיטס-דינטט“ — שורות הבטחון הנאצי), כדי לבקש ממפקד „קומנדו-היהודים“ להאריך את הארכת הקצחה שנחינה לביצוע הפקודה. קרוומי שלח אותו למשרדי ה-ס"ד באמרו שהוא תקציגים שם ורוצה לדבר אותו.

„זה היה קצין צער, כמו אצלנו סגן. הוא אמר לי: תשב. וברוגע הראשון היה מזור לי הדבר, כי אני לא ישובי בפנוי גרמנים. הוא סגר את הדלת ונמן לי סיירה ושאל אם אני רוצה לעשן... הוא שאל אותי כמה דברים ובתוכם: אתם מנגעים ריכוז של היהודים בבודפשט? אמרתי: כן, העניין הוא בטור בעזע מלא. בטור השיחה שלו אט זה נעשה בשקט, אם היהודים לא עשוות התנגדות נגד זה. לקחת את הסיכון הקטן שהיתה בכיסי ושאלתי: עם הסיכון הזה? ולא אין לנו נשק. אמרתי שעלה יפה שางנו עושים מרד או התנגדות נגד זה. נזכרנו עוד הרבה... הימי אצלנו 4 שעות וסוף כל סוף לא ידעתי מה הוא רוצה. אח"כ עלה מהשבה בלבי שהוא רוצה לשמעו ממשי אם יש התנגדות בין יהודי בודפשט בעניין זה.“

השאלה לפניו איננה אם היה ליהודים גשם ואם היו קיימים הנחות האובייקטיביים והסובייקטיביים הדרושים להנגדות או התנגדות מוצלחות; רוב העדים שללו את הנחותים הנ"ל בחקופה זו (עד להפסקת הגירוש). השאלה היא אם המmonsם על המשמדה השוו חשב ממשי להפרעת מכניות ע"י יהודים ומה היה היסוד לחשש זה. קיoms החשש הזה הוכח לא רק ע"י העדויות הישירות אונ"ל, אלא גםOPEN ישורי ע"י כל הנסיבות המסבירות במשפט זה: רבוי הטעסים ואמצאי הנסיבות שהגאים השתמשו בכל שלבי הרכבת והבצע של הגירוש, נזוק הקשר בין היהודים ע"י איסור נסיעה וטלפון, בידוד היהודים בגינות, פעולות הארגעה, הטעות הדעת וההטעמה השיטתיות והמושכלת

של היהודים בכל השלבים ובכל המקרים והול' משיחותיהם והשנות של קרוומיי וויסלייצני עם מנהיגי היהודים ועד לשומות „קינר-מיוז“ והగלוויות מ„ולדויז“ — כל העבודות האלה מעידות על שיקומם התיירח של הגאים למןעו כל התנוגות או הפרעה לבזוע תכניהם והסיבת לכך בורורה: לאור הטענו תומבול (או הבלתי ידוע מראש) וכוח האדם המצויץ שעדיו לרשותו של אייכמן, לרגל המצב המלחמתי והבין-לאומי הקשה של גרמניה ושווי המשקל העדין בהונגריה המתווארים לעיל (פסקה 3), לא יכולו הנאים לאכנן את גירוש 800,000 יהודים הוגדרה כמצצע אבאי טהור, ככלור כפעולה כפיה נגד אובלוסיה אזרחית, אלא כמבצע המבוסס בחילוקו על השתפות מרצון של אקרובנות (המרומים, המדוצים והבלתי מאורגנים) עצם בבעו התכנונית. תכנית מסוג זה הייתה וקוקה מצד אחד לשתוּפַ פָּעֹולָה מִכְּסָמֵלִי (בידיעון או ללא יוזען) של היהודים — ומכאן המאיצים המרוביים להיליך שלל, לפחות ולשחרר את מנהיגי היהודים; מצד שני ייכלה תכנית מסוג זה להזער עז'י אזהרת ההמוניים מפני הסכנה האמיתית, ארוגנים להתקנות פעילה או סבילה, בריחאה מאורגנת מהגיטאות, חבלה בפטיש הרכבת העברים את הונגריה והקרפטים בדרך לאושבץ, וכל פעולה התקנות או הפרעה אחרת — ומכאן זהחש חמוץ מפני האזינים ותשומת הלב הימור שחזקתה לוועדת ההצלה הציונית.

פניות ק' בהתקנות לגאים

35. אישומו ואופן פועלתו של ק' עשו אותו למטרה נזווה למיניותיהם של אייכמן וחבר מרעייו להבייאו לידי שתוף פעולה והקלו עליהם את מלאכתם. ק', שהיה „המוחה הפוליטי“ בזעמת הצלחה, יצא בראשית מקופת הכיבוש שהוא ובוינז ינסן לצורך מגע עם השלטון החדש, והצעתו נתקבלה ע"י הוועדה, „פה אחז“ (עדות ק', 19–20, 24). מבלי להתחשב בכך שויסליצני כבר יצא לפורייזיגר מ"מ כספי על יסוד מכתבו של הרב ויסמנדל, שהונגה אל וציגי כל הזרם ביהדות הונגריה ושתכננו הובא ע"י פרוייזיגר לידעית כל הנוגעים בדרכו, פנו ק' וברנד מעל בראשו של פרוייזיגר באמצעות סוכניהם הגרמנים אל ויסלייצני בשאלת אם הוא מוכן לנחל עם „ועדת ההצלה הבלתי לגילית“ מ"מ כספי, לפי עצם יסודות מכתבו של הרב ויסמנדל („תבנית איזופת“), על „עתידה של הזרות הונגריה“. בפניה ישירות ואת של ק' וברנד אל ויסלייצני היה לא רק משום חתירה תחת מעמדו של פרוייזיגר, שייצג בשלב מוקדם זה את כל זרמי היהדות מול ויסלייצני, אלא גם משומט פועלה בלתי מוסמכת ובבלתי אחרית לגבי הזרוב הגדויל של יהודי הונגריה (הניאולוגים והחרדים) שלא ייtro את כוחם של ק' וברנד לנחל מ"מ עם הנאים על עתידם ונורלם. בעדותו (ע' 24–25) מנסה ק' לתרץ את התנהוגות זו את בסיפור שלפניו בנינו אל ויסלייצני הטייעץ עם מנהיגי החרדים והניאולוגים, פרוייזיגר והמנוח שטרן, וקבע את הסכמתם הקודמת לצעד זה; לסיפור זה אין זכר בז"ה המפורט של ק' (ע' 23–26), המזכיר לעומת זאת התביעות של ק' ואחרים עם שטרן אחורי הפגישה עם ויסלייצני, התביעות שבאה לשם נזול השפעתו ועזרתו של שטרן לצורך גיוס הסקוט של 200,000 דולר (צ' 6 מיליון פגו), שנדרש ע"י ויסלייצני בתור „דמי קידמה“ על חשבונו הכספי של 2 מיליון דולר שהוצע לו ע"י ק' וברנד. סיפורו של ק' בדבר ההתייעצות וההסכמה

הקודמת הנ"ל נסתור ע"י פרוידיגר שהעיד (ב"ג 7) כי ק' העמיד אותו בפני עובדה מוגמרת שהוא מנהל מושם עם ויסליצני, וכי רק לצורך הכספי שנדשו ע"י ויסליצני עשה ק' — באמצעות פרוידיגר — את הכלתו של שטרן. אינני מאמין בספרו של ק' ואני משוכנע שע"י קפיצתו בראש, יחד עם ברוגד, פעל ק' באופן בלתי מסמך והעמיד את המנהיגים האחראים של רוב יהודי הונגריה בפני עצמה מוגמרת של מ"מ המתנהל בין ועדת ההצלה הציונית וראשי ה-ס"ס.

הניצים מצד העדipo את המומ"מ, הפוליטי", שהוצע להם ע"י נציגי ועדת ההצלה, על הגישה הזואיד של פרוידיגר, וממן קצר אחרי פגישתו של ויסליצני עם ק' ובrende סלקו וראשי ה-ס"ס את פרוידיגר מהמומ"מ והודיעו שהמומ"מ מחנהל עם ק' ובrende בלבד (עדות פרוידיגר, 7). שטרן, פרOIDיגר יותר מנגדי היזיר היה י"ר שלח ופרOIDיגר להשלים עם רצון זה של השליט. לטעאה היהודית, שטרן היה י"ר ניסן כהן, נציג היה נציג העיקרי במגעה היומ-יום עם השלטון הנאצי (גם ד"ר ניסן כהן, נציג הציונים, היה חבר המועצה), ועוד מעמד של מנהלי גראד, שעלו לבצע את הפקודות המנהליות של השלטון; ואילו המגע בדרגת הגבורה, המומ"מ, הפוליטי" כביבול, נועד ע"י ראשיו ה-ס"ס לק' וחובריו. עובדה זאת, שהתרבה על בוריה בעיתונו של פרOIDיגר (כ"ד 16—17), אושרה ע"י העד קרואס, זוכה את היועץ המשפטי המלומד בהזמנתו זאת בתשובה תקיפה, שלא כדרכו (י"ג, 34):

„ליודנרט לא היה קשר עם השובנברג ?

ליודנרט היה יותר טכני.

אני אומר לך שזו שיטת גמורה, שהיתה ליודנרט קשר אמיתי דווקא עם אותם האנשים שעסקו בזה.

כנראה שאדוני היה ומן רב יותר בבודפשט מאשר אני. אני אומר שככל היהודים הונגרים יודעים שכ' היה הקשר: הקשר בין היודנרט לגורמנים היה כמעט קשר טנוי, והקשר הפוליטי גם ליודנרט, היה דרך כסטרן.

לא רק בפתחת המומ"מ, אלא גם בהמשךו הייתה דרכו של ק' להעמיד את המנהיגים האחראים של יהדות הונגריה בפני עצמות מוגמרות. בדו"ח שלו (ע' 27) מתאר פרOIDיגר את התנהנותו הכללית של ק' במלים אלה:

„המוד"ם שלהם (ק' ובrende) נשמר/cailio בסוד, ולעתים רוחקות בבלו המנהיגים היהודיים האחראים דו"ח כלשהו, דבר שכמעט מעולם לא נעשה ברצונם הטוב. כל פעם שע"ר ק', אחורי הנסיבות חזקות של אישים חשובים מסוימים, והואיל למסורת היהודית, השחרורה בין המאוזינים המעטים ההרגשה שדו"חות אלה הושארו במתכוון בלתי שלמים, באופן שאיש חז"ר ק' לא היה יכול לסקור את מצב העניים המודזיך ולהתחרות אותו על תפקיד המנהיג... עם כל המתיינותות ניתנה האמת להא默 שהשאלה היהונית ביותר

שנgeo ליהודי הונגריה נזono *de nobis sine nobis* (עלינו בלבד) וכו' (עלינו בלבד).

סיכון זה, שאושר ע"י ד"ר פרוידיגר בעדותו במלואו והוא בעל משקל יותר לאור המתחיון וההתפקיד האפיניים לעיד זה. עדותו של פרוידיגר אושורה לא רק ע"י עדים אחרים, אלא ע"י עובדות רבות המוכיחות את הגישה הנ"ל של ק' בעיליל.

חפטה נאצית לועטה 36. ראיינו לעיל (פסקאות 34-30) את העניין החזק שהיה לבני תכנית ההשמדה בטפוח יחסית והזוקק לקרירים עם מגangi היהודים בכלל, ועם החוג האזוני הפעיל המרכזו סביר ועדת הצללה בפרט. כן ראיינו (פסקה 35) כיצד נزلו את ההזמננות שהוצאה להם ע"י ראש ועדת הצללה עצמו לבוא אותו בקשרי מו"מ, והעדיפו את המו"מ עם ק' וברנד על המו"מ עם כל גורם היהודי אחר. כאן יש להזכיר שמומן ש' וברנד התיצבו לפני ויסלייצני בתפקיד נציגי ועדת הצללה, "הבלתיangelית" שעוזרו אותם הנאצים ותמכו בהם בצדירות שנותן. ק' וither חברי הוועדה ונשייהם היו בין המעטים בהונגריה ששוחררו עוד בשלב מוקדם מהזבחה לשאת את הטלאי האזהוב — אותן ששימש לא רק סמל לבוזי היהודי, אלא גם אמצעי מעשי לזרוי היהודים, לפקוח עליהם ולהקלת פעולות הרדיפה (ע"ז ברנד, מזג ל"ט, 12); אפילו חברי מועצת היהודים לא שוחררו מוחות הטלאי החזוב (עדות פרוידיגר, כ"ד 21). ק' וברנד שוחררו מאיסור השימוש בטלפון, וממושבי הטלפון והושארו או הוחזרו להם ולזודה. ק' וברנד (או אשטו) היו בין יהודים המעטים שמכוניותיהם הפרטיות הושארו ברשותם והותר להם להשתמש בהן בכל שעות היום והليل; מכוניותה של מועצת היהודים, לעומת זאת, עמדת לרשותו של פרOIDיגר רק בשעות העבודה הרגילה של המועצה, ובערכּ לא היה לו אמצעי תחבורה. נסיית יהודים מעיר לעיר הינה אסורה מראשית הכלובש, וכל יהודי שנטרף בעבירה על איסור חמוץ זה נשלח למבחן תחשודה; ק' נסע באמצעות אפריל מבודפשט לקלווי ובחרה, על פי היתר שירות הרגול הגדדי ההונגרי, שהועודה עמדה בקשר אליו ושיהיה כפוף לגיטטו.

"نمתקי בעניינים פרטיים. זה הטעפיק. אפשר היה לבקש היתר כזה לנסוע לערי שדה אחרות" (עדות ק', 237/8).

ב-35 נסע ק' שנית לקלווי, לפי רישיון מיוחד של קרומויי, מפקד "קומנדנו-יהודים". בזמן הריכוז של היהודי בודפשט לא נדרשו ק' ובג' ברנד כבר לא היה או בהונגריה לגור ב"בתי יהודים". בראשית אפריל נתפס סילוי, מראשי "השומר הצעיר" בהונגריה ע"י סוכנים נאצאים בעת שניטה לבוא בмагע עם שליחי הפרטיזנים של טיטו — עבירה חמורה ביותר נגד המשטר הנאצי; ק' אמר לקרומויי שסילוי הוא חבר ועדת הצללה ועוזרו הראשי — וסילוי שוחרר. באפריל נפל בידי הגיטטו משלוחה דאר סוזי שנשלחה אל העودה משוויץ והכיל 270,000 פרזק, 57,000 דולר ו-40-30 מכתבים שנכתבו, "בקלה דעתה מטוכנת"; קלגס, ראש שירות הבטחון (ס"ד) והגיטטו, מסר את המשלוח לאיכמן

לשם העברתו לועדה, ואיכמן מסר את הכספי ואת המכתבים לבrende שבביל הוועדה (עדות ברנד 679, בונדי גרום, ב' 73). ליהודים היה אסור להזיק בכספים, חוות מסכומי פגנו מינימליים, וכל סכום כסף שנמצא בידיויהם הוחרם ע"י השלטונות ההונגריים; אך הוועדה והזיקה בזריתה סכום כסף גדול בדולרים, פרנקים ופונגו, שהיה מיועד לצרכי הצלחה ("טיול"), על סמך הבתוותיהם החמורות ונשנות של הנאים לתה לוועדה, "חסות" נגד כל התערבות השלטונות (דו"ח ק, 40). כי נפטר כמה פעמים ע"י המשטר ההונגרית וכל פעם שוחרר ממאסרו ע"י התערבות הגיסטו. ב-27.5.40 אסרו ק' ואשתו, גב' ברנד ואופנברג, וכן מארגן, "אטיוול", מנהם קלין, ומספר הלווצים ע"י, "הגיסטו הונגריה" בקשר ליזוף נירות לצרכי, "טיול", ובג' ברנד נאלצה להזות שהיא והמין את אנדרוות האמונייטים אצל המדים; אח"כ עין אותה במכוות קשות כדי שתגלה את סוד שליחות בעלת, אך היא עמדה בעוגנים ולא גילתה להונגרים את "סוד הרידיך". הפעם לא חווילה אף התערבותם של ראשי הגיסטו ו"קומנדו-יהודים" והיה צורך בתערבות אישית של זונמאיר, השליט האנגלי העליון בהונגריה מטעם הריך השלישי, אצל ראש המשילה ההונגרי סטוי, כדי להשיג את שחרורם של ק' ותבירו אחורי שיטת ימי מאסר; מנהם קלין והחלוצים לא שוחררו (דו"ח ק, 41-39, עדות גב' הנזוי ברנד). בחודש יוני כבר ידעו השלטונות ההונגריים את הכלל שאפשר לאסרו את ק', וכי שיקבלו מיד פקודה גורנית לשחררו (עדות ד"ר ברסלאור, ט' 7). בדו"ח של ק' נאמר (ע' 47):

"תקשר עם 'קומנדו-יהודים' נתן לנו מוחסה מסוים בשבייל תבריה הוועדה הן כלפי הגיסטו הגרמניית הן כלפי הגיסטו הונגרית... בפני מסירותיהם של שכנים, שעורים ומילשנים נתן לנו באופן תמורה 'קומנדו-יהודים' דוקא בשבייל עבודנו הבלתי-לגיון מוחסה מסוים, אם כי לעיתים מוטל בטפק וכבלתי בטוח".

הגב' קטרינה סגש, שהיתה ממצע יוני עד סוף ספטמבר בבית הסוהר של הגיסטו ובמהנה עזרוים ולא ידעה את כל מה שהתרחש ביןיטים בבודפשט, בקרה בשבועו השני של אוקטובר כמה פעמים במשרדו של ק' והיעידת לפני תומה (ד' 39-40):

"זה היה בית שהגיסטו לא נגעה בו".

כל העבדות הנ"ל מוכחות רק' והברוי זכו מאות תחילה המומ'ם עם ה-ס"ס לחמייה וחסותו מצד הנאים, שעשו את הכל כדי לקרבתם לשלטונות, ועדות ההצלחה, "הבלתי לגלית" נחפה לועדה, מטעם, שעדות תחת חסות, "קומנדו-יהודים" והגיסטו,

השאלה כאן איננה, כפי שהזגה בטיכום היועץ המשפטי המלומד, אם חברי הוועדה היו או לא היו יכולים למלא את תפקידם בלי חסות ה-ס"ס. ברור שלא הסתה נאצית לא הייתה הוועדה יכולה לחתקים ולפעול אלא במוחתרת. השאלה היא, כפי שהזגה ע"י הסניגור המלומד: מדו"ה היו הנאים מעוניינים בקיום הוועדה? מדו"ה עשו ראיין ה-ס"ס את כל המאמצים כדי לאפשר ואף לעודד את קיום ועדות ההצלחה היהודית?

האם משמידים נחפכו למאיצלים? אורה שאלת התעודה לעיל (פסקה 29) לגבי אשור "עלית המיווחים" ע"י מפקחת „קומנדו-היינדיים“. האם האצת יהודים הייתה חלק מתכנית המשמידים?

אף ק' כותב בדיו"ת, בהמשך דבריו על „המחסה המתמורה“ שנייתן לוועדה ע"י „קומנדו-היינדיים“ (ע' 48):

„לא יכולנו להבהיר מהותו של אייכמן. אך בעיל כרחנו אמרנו לעצמו: אם אייכמן קיבל את פניו בכל, אף עשה לנו הנחות קטנות, אם החירות הגרמנית וונגאייר מונערב למענו בגלי עצל המשלה ההונגרית, אין להעלות על הדעת שהם עושים זאת וזאת על דעת עצם או לשעושים. מן ההכרה שמאחוריהם ומעליהם קיימות סמכות גרמנית גבוהה יותר המכחה אותם ושאלוי נועד לנו מקום בתכנוייתה היא.“

תמכיתם של מתכני המשמדה ברועית החזלה של ק' מוכיזה, לכאהר, שאמנים נועד לק' ולהברין מקום בתכנוייהם ל„פרטורו הטופי“ של שאלת היהודים בחונגריה, כפי שתראוינו לעיל (פסקאות 4, 4), הושתת חכנית החזלה של אייכמן במידה לא קטנה על שיטות „המלחמה הפטיולוגיות“. החוסות הנaziית שניחנה לק' ולועדרתו, וכן אשור הגיראתם של 600 המיווחים שייקבעו ע"י ק', היו חלק בלתי נפרד מתקסיטי „המלחמה הפטיולוגית“ להשמדת היהודים.

הפעם ק' לקרה הפתוי 37. האשור שניותן לק' ע"י קרוומי ב-2.5 להגירה 600 יהודים היה דבר בעתו מבחינה „המלחמות הפטיולוגיות“. הנaziית, כמושך חושש מהם בגלוי וראשי „קומנדו-היינדיים“ שיחות עם ק' ובידוד על „תכנית אירופה“ ועל „ארבע הנקודות“ שהציגו ע"י שניהם (פסקה 20), על הגירה המונית ו„מפעל החזה“ רבתי שיבוצע ע"י ק' והבריו בעורת ה-ס"ס. בדו"ח שלו (ע' 25) מספר ק' כי בשיחה הראשונה (ימים 5.4) אמר לו ויסליצני בין היתר: —

„במה שנגע לשאלת החגירות, עלי לבקש הוראות מהשלטון הממונה על, כשאנו לעצמי איננו מאמין שהשלטונות העיליים שלנו מעוניינים בהגירה בממדים קטנים. אבל הווא נא לעבד חכנית להגירתם של לפחות 100,000 יהודים! אנחנו ננסה לשכנע את ברלין לקבלה.“

בדוח של ברנד (מצוג ל"ט, ע' 20-22) נאמר:

„ומן קצר אחריו בונית הגרמנים להונגריה יצרנו את המגע עם ויסליצני, ולאחר מכן גם עם קרוומי, שרידר, קלנס ואיךמן. הדרישות שהצינו היו — (כאן באות ארבע הנקודות הייעוד).

„עקרונית קיבלנו בכך מומש את התשובה הבאה:

...בנוגע לנוקודה 4 — עלייה — הם הצעיריו כי כאן עיקר המומ"מ שלנו; כי הם מוכנים לפטור יחד אותנו את בעית היהודים, אמן לא ע"י עלייה, אבל ע"י הגירה שלמה של היהודים; אך לא ירוש שרק חלקים של היהודים יגورو, כי זה לא יפותר את בעית היהודים, כי לנו לחז"ע להם הצעות כיצד אפשר לפנות את כל היהודים, ככלומר לא רק את יהודי הונגריה, אלא גם את היהודים שנשארו בחו"ם בארץות הקיבוש הגרמני, כגון פולין, טולובקיה וכו'; כי אין מוכנים מחייבת עקרונית לארשות עלייה, כי זה נגד את מדיניותם; לעומת זאת מוכנים גם מוכנים לארשות הגירה לארכות אחרות שעמד להם.

בחכנית לבני יהדות אירופה שנדרשו להגישה לא יכולנו להציג אלא את המסתירים של הספר הלבן. אולם „שחקנו“ בנסיבות אלה במידה מסוימת, טענו לרשותנו עומדיים 30,000 ורישונות עלייה, שככל רשיון עליה כולל את בני המשפחות ושבאופן כזה יוכל בערך 150,000 יהודים להגר. אבל אפילו מספר זה היה נמוך מדי בהרבה בשבייל הגרמני.

עוד ב-25.4, כשהמצב הורע ע"י התחולת הריכוז לגיטאות וחששות הגירוש גברוו בלבם של המנגינים, ובכללם ק' ונרדנד (פסקה 24), הזרים שניהם במקבתם המשותף (מצג 25) אל נציג האזינו בשוויין, מר טלי מאיר המנוח, מי שהיה נשיא הקהילות של יהודי שויז, על כל פרטיה של „תכנית אירופה“ ועל ארבע הנוקודות שהוצעו על ידם, על הסכמתו העקרונית של ויסלצני והבטחו להעביר את העצם לשיטות הגבוחים, מוכרים שלוש פגישות גוטפו שהתקיימו עם קצין הממונה על ויסלצני (קרומיי), תשלום דמי הקדימה בסך 200,000 דולר מאמצייהם של יהודי וונגריה, תקופה לעליית 600 יהודים „באניה“, ומשמעות נמרצת לנציג התכנית לגייס את יתרות 2 המיליאנים הדורשים להצלת היהודי הונגריה לפי התכנית הנ"ל.

ימים ספורים אחרי מכתב זה, ביום הפקידים של אפריל, הגיעו אל ק' הידיעות שהחוויות מאושבץ (הכנות תאי הנזיט ליהודי הונגריה, הסכם הרכבות, הגירוש הראשון לאושבץ, שמוועה סודית על החלטת הגירוש הכללי) שביאו אותו עד לסוף היום. מכל הנחותם הוא הטיק את המסקנה כי הגורש קרוב ובלתי נמנע, וראת פחתה את אפסותו של כל המומ"מ הממושך שהתחנה עד כת. בשעת דכאון ומשבר זה, בפגישה עם קרומיי שהתקיימה לפני בקשו של ק', לשם הכרעה בדבר המשכת „המומ"מ“ (פסקה 26), הוציא קרומיי אף הק驴 של אשורי 600 הרישונות להגירה. ברור שמטרתו היה למגוע את נתוק הקשרים עם ק', تحت לוי ענין ממש ואצדקה להמשכת הקשרים עם ה-ס"ס ואך להדק את הקשרים ל��ירת תקופת ההשמדה האלקטרות.

הפטוי

38. הפוטוי היה גדול. ניתנה לך האפשרות המשמשת להציג לעת עתה 600 נפש מהשואה הקדובה לבוא, עם סכום מסוים להגדיל את מספרם במידת מה ע"י תשלום או מומ"מ נוספת. ולא 600 נפש סתם, אלא אותן הנפשות החשובות ורואיות בעיניו ביותר להצלחה, מאיוו סיבה שהיא: אם ירצה — קרובוי, ואם ירצה — יידיוו, אם ירצה — חבריו תנוועו, ואם ירצה — השובי היהודים בהונגריה. המכנית ההשמדה אימיה לא רק על קהילות ערי השדה, אלא גם על יהודי עיר הבירה, וכי לא פל לבר שагורש הטעטאלי ייפסק בדרך נס בשעריו בודפשט. כאן ניתנה לו החזדנות להציג את אשתו ואמו מבודפשט, את אחיו וחותנו מקלחו ואות כל יתר קרוביו יידיוו. גם מבחינה ציבוריית קסמה לו אפשרות להצלחת „פרומיננטים“,-non ערי השדיות וכן מבודפשטם. הצלחת השובי הציבור הוזדota לפעולות הוועדה גראתה לו כהצלחה ציונית ואישית, הצלחה שהיתה בה גם כדי להצדיק את כל קו הנתקתו הקודט: את יומו המיגע, את יחסיו החסוטים בין הוועדה והשלטונות, ועודין לא התיאש כי לגמרי מתקותו להסדר כללי עם הנאצים על יסוד „תכנית אירופה“ או תכנית גודלה דומה. כי היה פסימי מאד ביחס לטכני היהודים להמלט בכוורות עצם מוכנות ההשמדה הנאצית, שכבר „חיסלה“ כמעט את כל יהודי אירופה, ואת התקווה העיקרית להצלחה ראה בהסכם עם הנאצים. אין פלא שבכל המטיסות האלה הוא קיבל בלי הסוס את מתנתו של קromoii.

תלווי כי באיכמן

39. אבל — *timeo Danaos et dona ferentes* ("אפוח מהיונים אף כשם מבאים מותנות"). בקבלו את המתנה הזאת מכיר כי את נפשו לשטן.

התוצאה המדעית של ההסכם עם קromoii הייתה שקי' געשה תלוי בחסדי הנאצים. אין לומר שלפנוי כן היה כי בלתי תלוי; כבר ע"י פניו לויסליצני בשם ועדת הצעלת „הבלתי לגלות“, המומ' עם ראש-T-S'ס וקובלת האסות הנאצית לוועדה עשה ע"י עצמו ואת הוועדה תליים במיוחד רבבה במושטר הנאצי. אך לפני ההסכם עם קromoii היה כי בז חורין, במקורה שייכלו כל הקצחים, לנתק את קשריו עם השלטון ולרדת עם הוועדה למחתרת, כפי שעשו הציונים בגיטו ורשא ובמקומות השמדת אחיהם. אחרי ההסכם עם קromoii היה כי קשור עם הנאצים בעניין הצלחת ה-600. כל ومن שפעמה בלבו תקופה כלשהי שהנאצים יקימו את הסכם ההצלחה — ואמנם, על אף כמה אכזבות קשות שהיו מוכנות לו בקשר לכך, קווים והסכמים בסופו של דבר — היה כי מעוניין, למען הצלחת ה-600, לעמוד בקשרים תקינים עם השלטון. במידה שזהה הסכם הכללי עם קromoii לבש צורה יותר מוחשית והתملא תוכן חי ע"י קביעה מועמדיו של כי להצלחה — שכללו את כל בני משפחתו (למעלה מ-20 נפש), יידייו וחבריו, את מנוגדי התגועה הציונית ויהודית מיווסדים אחרים — ובמידה שמספר הנפשות שנכללו בהסכם ההצלחה הוסיף וגדל, באחתה מידה חלק עניינו של כי ביחסים טוגנים עם הנאצים הלווי והחותק. קיום הסכם ההצלחה הייתה תלוי עד הרגע

האחרון בחסדי הנאצים, והרגע האחרון לא הגיע אלא זמן רב אחרי נמר ההשמדה של יהודי עיר הגדה. ובמשך כל תקופה ההשמדה הזאת היה כי תלוי ומעוניין ברצונם של המשמידים, כדי לזכות בהצלחת מזומדין.

זה הבטחה הראשונה להצלחת ה-600 גימנה לכי עיי קרומיי, אבל הפסיק האחרון בשאלת קיום והבטחה ובצואן ההצלחה היה אייכמן. כי, שבקשר אצל אייכמן יהוד עם גב' ברנד ימים אחרים אוחרי תחילת הגירוש הטוטאלי, לא השלה את עמו בוגנע למפקדו וסמכותו של הצורר :

„עדינו שלפנינו העורך הראשי של השמדת היהודים. אבל גם אפשרויות ההצלחה ומצעו בידי. הוא — והוא לבדו — החלט על חיים ומות“ (דו"ח ק, 38).

ק) היה לא רק מעוניין בהצלחת מזומדין ומהיחסים („הפרומיננטים“, כבטוי הקבע בדו"ח של ק) כבעין ציבורי ואישי; הוא ראה את עצמו אוחרי גורלם. על כך מעיד, בין היתר, כתע בדו"ח שלו הוגע לתקירית שאירעה ב-3.6.3, כאשר 300,000 יהודים מערבי השדה כבר נשלחו לאושבץ' ואך אחד מ-300 המיחסים שהעברתם מוגាជאות הובטחה עיי קרומיי ואושרה עיי אייכמן מרים הוועבר לבודפשט. באותו יום חמד לו אייכמן לצוון (או שמא היה רציני), והוא חוויש לכי כי לדאבונו אין יכול להצליח יהודים מערבי-השדה. ק) טען לפניו (דו"ח, 42) :

„הרי הבטחות! תמיד אמרת לי שאותה נהגת לקיים את דבריך. הלא ידוע לי שבאמת טלגרף בכוון זה לקלוז?“
„בטלות אתה מילגוט את המפקודה. הכל ברורה, לא כן? אין לך כעת פנאי בשביבך.“

ק) ממשיך בדו"ח :

„בחוץ עבר ומן מה עד שהמחשבת הצלולות התגברה על בעמ, אין-אונים ויאוש. עשית את מאון ירושה-ומתנו שלגנו.“

תחילתה וסינון למנוע או לפחות לדחות את הגירוש. הגרמנים הבטיחו, ואנו שלגנו بعد זה. דרשנו הגירה, והמ הסכימו. הם הבטיחו להביא למטרה זו 300 מיחסים מערבי השדה לבודפשט. למעלה מ-300,000 כבר נשלחו לאושבץ', מבלי שאפשרה זאתו של אף אחד מ-300 המיחסים... אייכמן השתמש עד כה באמותאות; פעם נאמר לנו שהגשנו את רשיונות המיחסים למשרד בלתי נכון; פעם, שכוו לתה את ההוראה הטלגרפית, והגיטו פונה; פעם „לא ציינו“ המשרדים הנומלטים. ועבשו מצחתי אייכמן בפשטות כי אין ברצוינו לקיים את הבטחותינו... אם קיבל את זאת זידיעתי,

נהייה לשותפים-לעבירה בגורוש האנושים שנבחרו להצלחה אothy ענווי נפש כה מרוביים. הגענו לשפל המדרגה, אסור לנו להמשיך בדרך זאת".

קטע זה שופך מקצת אור על התעללותו של אייכמן בקי בפרש התಹלה ועל מידת תלותו של קי בשירותו לבו של הצורר. המלים „נהייה לשותפים-לעבירה בגורוש האנושים שנבחרו להצלחה" מצביעו על כך שקי הרגיש את עצמו אחראי לנורל המיווחסים שסמכו על תכנית הצלתו (הכוונה בקטע הביל' בעיקר למנהגי קללו' הנוכרים שם בפיירוש ושתו את רוב המועמדים מעיר השדה). ואמנם היה לקי יסוד לכך: מנהיגי קללו', שאצלם בקר קי למחרת החטכים עם קרומי' ושאתם עמד בקשר טלפוני מתמיד (ר' להלן), סמכו עליו ועל תכניתו להצלם בעורת הנאצים והונחו משוט כך את אפשרותו של קי את הבריחה לעצם (חוץ מד"ר מרטוון, חבר ועדת ההצלחה של קללו', שהעדיף עוד אחרי בקוריו של קי את הבריחה לרומניה על הצעיה להצלת המיווחסים).

המיווחסים מקלו' (שמספרם הגיע בסופו של דבר ל-388 נפש) לא הועברו לבודפשט עד שלא נשליח היהודי האחרון מגיטו קללו' לאושביך. בעיר הבירה רוכזו המיווחסים מכל ערי השדיה יחד עם המועמדים מבודפשט שהצטרכו אליהם ב, מהנה המיווחסים" תחת משמר ס"ס וחכו ליום בו יורשו להגר לארץ ניטרלית כהבטחת הנאצים. המיווחסים הוצאו מבודפשט רק בليل 1.7-30.6, עת הגיעו הגורש לפרקבי עיר הבירה וכבר הוטל חוטטו של הורטי שהביא לאחר ימים מס' להפסכת הגירוש. גם עם צאתם מהונגריה לא הועברו 1685 נוטשי הרכבת לארץ ניטרלית, כהבטחת הנאצים, אלא מהנה הריכוז ברגן בלזון, שם הוחזקו ע"י ה-ס"ס כ„מיווחסים" — מיווחסים שאפשר היה להשמידם בכל עת לפי שירותם לבו של אייכמן, אם התנהגוו של קי לא תחיה לרצונו — עד שעלה אחורי מאמצים ולכטם מרוביים בידי קי להציג את העברותם לשוויז, 318 מהם באוגוסט והנותרים (ובכללם משפטה קי) רק בדצמבר. עד למועד זה נתנה „עלית המיווחסים" שוט בידי הנאצים לשלוט בקי ובוועדת ההצלחה.

לחטכים של קי עט קרומי' היו איפוא שני צדדים, חיובי — האפשרות להצלת היהודים, אם כי במספר מוגבל, ע"י הנאצים — וצד שלילי, שהיה כרוך בעצם ההצלחה הניל': חלotta של הצלחה זו בחסדי הנאצים, והחלות הנבעת ממנה שהטאפשטה על הנזולים והמצילים כאחד. קי הפקיד את גורל הנזולים, וקרוביו והבריו בכללם, בידי אייכמן. שיטת הצלחה זו הייתה מסווגת, לא רק בשביב המיווחסים, ששמשו בני ערובה בידי אייכמן להנתנוו של קי, אלא גם — ובतיקר — בשביב קי וזרכו האיבורית. לא היה לקי כל יסוד להאמין שאיכמן עוסק בהצלת יהודים לשם מצווה; הוא היטיב לדעת שבכל מעשיו של אייכמן מכוונים לתקילת אחת — „חסול" יהודי הונגריה. העובדה שבתקופה המכרצה לגורל היהודים היה ראש ועדת ההצלחה בבודפשט קשור עם ראש המשמידים בתכנית הצלחה משותפת ומעוניין ותולוי ברצוינו הטוב, הוויה בלי ספק נקודת תורה רצינית בمعרכת ההגנה של היהודי הונגריה.

הברירה בין שני שמי ורכי הצלחה 40. ב-2.5 (יום ההסכם עם קורומי) עמדו ק' על פרשת דרכיהם. דרך אחת לפני ועדות הצלחה היה להמשיך בשיטת הצלחה החפשית, הבלתי תלויות בנאצים, בדרך שנסללה ע"י הוועדה עוד לפניו הביבוש האנגלי והוגברה אחריו הביבוש בעורות ארגוני החלוצאים. האמצעים העיקריים של שיטת הצלחה זאת עד כה היו אזהרה ו„טולו“. לאור החומרה המצב בסוף אפריל, רוביו הוחוכחות לסקנה הגירוש הכללי ומאמצי הנאצים להריגעת היהודים ולהלעלים מהם את הכנאות הגירוש, עמד לפני הוועדה כזו השעה תחפקיד להטיף את האמת, להזכיר את העם מפני שקרים הנאצים ומוימוטיהם, להזכיר את ארגון הבריחה בכל האמצעים האפשריים וללהכשיר את המוגי היהודים בכל מקום לקרה פועלות מאוגנות בשעת הגزوּך. יהודי היגיותו — ועוד מחלוקת מאי רוכנו רק חלק מקהילת ערי השדה בגיטאות והרכיכו עזין נמשך — היו מנותקים כליל מכל מקורות ידיעת אמתיהם, וגם היהודים שטרם נכלאו בגיטאות נבוכו ע"י גלי תעמולות השקר הנaziית וההודוות הכהובות שפורסמו בוגזע לעתיהם. בידי ק' היו ברגע זה הידיעות הראשונות על הכנות תאי הגזים באושביז' שביליה יהודי הונגריה, הৎכם בין הנקודות הרכבות של הונגריה, טלבקה וגרמניה להעברת 150 רכבות גירוש לאושביז' הגירוש המשי' הראשון של 1500 יהודי הונגריה לאושביז' והידייעת הסודית מפי הסוכנים הגרמנים על החלטת הגירוש הטוטאל. הפצת הידיעות המוחשיות האלה בין מנהיגי היהודים, וביחוד האזינו, עברי השדה, ובאמצעותם בין התהומות, היתה עשויה, יותר מאשר האזהרות הכליליות הקודמות של פלייט השואה שנתקלו בשאנגוואן ואי-איומן, להעמיד את המנהיגים ואת העם על הסכנה המשנית של הגירוש הטוטאלי הכספי ליהודי הונגריה ולהנסם נגד תעינויי הכבן הנאציזים. הפצת האמת על הנסיבות הבלתי הנaziית שנעושו לקרה הגירוש לאושביז' הימהعشוויה לא רק לסכל את תחבולות ההטהות הנaziית בערי השדה או לפחות להקשות עליהם בימות ניכרת, אלא הותה גם תנאי מוקדם להכרה העם לכל פעליה מאורגנת, כגון בריחה בקינה מידה גדולה, תחबאות או החבאת הילדים אצל הונגרים, הפרעה לפעולות הריכוז ולהחנות הגירוש, החנוגות מאורגנת — פעליה או סבליה — לגורשו, התגוננות או מעשי חבלה. אין בירזוני לומר בזוז שככל האמצעים האלה היו מחייבים או אפשריים בכל מקום, בכל שלב ובכל מקרה, אלא שrok נוכחות הברירה של אושביז' היו היהודים, כמו היגים כעם, מוכשרים לשcool מתוך שיקול דעת מלא ונכון את הדרכם והאמצעים המתחייבים להגנה או להצלחה לפי תנאי המקום והזמן. אין ספק שדרך זאת — שיטת הצלחה החפשית והבלתי תלوية בנאצים — הייתה מסוכנת לכל העוסקים בה ותוצאותיה לא היו מובטחות מושאש; אי אפשר היה לדעת כמה יינצלו בדרך זאת וכמה יאבדו, ולא ניתן לקבוע מראש מי יינצל וכי יפול קרבן. דרך זאת היתה מנוגדת נגד מוחלט לרצון היהודים, וαι אפשר היה למכת בה אלא ללא ידיעותם ובבעל כורחם, כלומר בדרבי מוחתרת.

הדרך השנייה שופחה לפני ק' ע"י קורומי הייתה שיטת הצלחה ע"י הנאצים עצם ובעורთם, לפי הסכם עם ראשי ה-ס.ס. דרך זאת הייתה נוחה ואפקטיבית יותר מזויאות היפוי מראש. מספר היהודים שניחנו להצלם בדרך זו היה קבוע, וכן ניתנו

לקבוע מראש מי ומי יונצל. אולם מספר המועמדים להצלחה לפי שיטה זו היה מצומצם ביותר, אך כאמור ניתנן להגדילו במידת מה ע"י מ"מ נוסף ותשולם כופר נפש גדול.

על ראש ועדת ההצלחה היה לבחור ולהכריע בין שתי שיטות ההצלחה הנ"ל. קשה היה לפוסח ומן רב על שתי הטעיפים ולאחו את החבל בשני ראשיון: גם ליהנות מעוררת הנאצים להצלחת „מיוחסים“, וגם להציג יהודים סתם בשיטות אנטו-נאציות. יתרון שמתווך ויזון לקרב את ק' והודיע עצמו הנאצים עין לפועלות ההצלחה קלות ערך, כגון זיוף ניירות ומימונו „טולו“ בקנה מידת קטן. אך ברור שונאצים לא יכולו להרשאות שק' יזהיר את היהוד" עד' השدة מפני נזביהם ומוותיהם או יארגנו להפרעת תכנית הגירוש. המשטר הטוטליטרי העמיד את ק' — כמו כל אדם שבקש את קרבתו — לפני ברירה חריפה: או אתנו, או נגנו. ברגע שק' בחר בדרכו האחת, נאלץ למשעה לוותר על הדרך אחרת.

כדי ללבת בשתי הדרכים גם יתח' היה על ק' לדמות את הגיטטו ואת „קומנדנו-יהודים“ גם יחד — דבר קשה ומסוכן עד מאד. לא בלי הצדקה אמר לו אייכמן (בקשר לעניין אחר — שליחות ברנד) שתוא (אייכמן) ערום מיריביו ושאותו לא ירמו, ולא פעם רמו לו, באדיות רבה על האפשרות לשלווה גם אותו לאושבייך:

„עכבר מתחומים מדי, קסטנר; אשלה אותך לטרזינשטייט להבראה; או
שמע אתה מעדייך את אושבייך?“ (דו"ח ק/43).

ואמנם אחת הסבות העיקריות לכך שק' וחבריו ועדת ההצלחה, על אף קשריהם עם המהתרת החלוצית, לא נשלחו לאושבייך, היהתה שק' חבר בשיטת ההצלחה השנייה, התלויה בהסתמכת הנאצים, והעדיף אותה על השיטה הריאשונה; אייכמן היה מוצע שמערכת ההצלחה וההגנה היהודית והציונית תפתח בכיוון פעילות אנטו-נאצית.

ק' לא העין לדמות את הנאצים ולשחק אתם משחק כפול; מן הריגע שבחר בשיטת ההצלחה המשותפת עם הנאצים (הצלחת המיוחסים) הוא נשאר נאמן לשיטתו ולשותפיו להצלחה זו. לא סכנת אושבייך בלבד מנעה אותו מכל סטייה ממשית מקו זה. ק' ידע היטב שכל פעולה אנטו-נאצית מצד או אף מצד הגוננים להשפעתו בסכין ותשכל את הצלחת המיוחסים, מפעלי ההצלחה שהוא החל בו ושהשלמותו הייתה תלולה בחסדי הנאצים. ק' לא רצה להרים ביד שמאלו את מה שנבנה בידי ימינו. הוא גם לא רצה לסכן את חייו האנושיים שטמכו על הצלתו. מסיבות אלה נאלץ ק' ללבת בתלם שהנאצים קבעו לו לעבודות ההצלחה.

הסכם ההצלחה עם הנאצים הכריח את ק' והודיעו לוותר על כל פעולות הצלחה שהיתה עללה לסכן את תוכניות הסכם הנ"ל. ק' והודיעו הוורחו להפסיק את שיטת ההצלחה הבלתי תלולה; הם הוכרחו להמנע מأוצרה ממשית של יהודי ערי השדה, מארגן

הבריתות בקנה מידיה גדול, ואין צורך לומר — מארגן התנדבות, או הפרעה לגרושם. הם והכרחו להודיע או להמנע מנסיבות ומאזים להצלת הציבור או חלק בלתי מסויים מןנו בכל ואמצעים הקיימים לטירה זו, ונאלצו לאגביל ולצמצם את פעולות הוועדה להצלת אנשים קבועים מראש לפי הסכם עם הנאצים. משמעו זה האמתית של הסכם ההצללה בין ק' וה-ס"ס הייתה לעשות את ההצללה החוליה בהסכם הנאצים — את שיטת ההצללה „המוסכמת“ מטעם השלטון — לשיטת ההצללה הייחידה של הוועדה. ותוור על ההצללה הפנית היה המכיר ששולם ע"י ק' بعد ההצללה „המוסכמת“ מטעם ה-ס"ס.

הרצוחים הנאצים בזה „להסידר“ את ענייני הצלת היהודים ולהביאם תחת פיקומם ושליטתם הם. אייכמן הוא שקבע מעטה את מכסת ההצללה ותבאייה, והוא אשר ניצח על בזעה. לוועדת ההצללה היה מותר לעסוק בהצללה „מטעם“, להגשים רשיונות מועמדים, לנמל מוי"ם על הגדלות המכסה, לאסוף כספים מיהודי הונגראיה וייהודי העולם (הגינט והסתוכנות היהודית) לשם העברתם ל-ס"ס בתורת כופר נפש, לטפל במונחה המיויחסים בבודפשט ולעסוק בכלל יתר ענייני ההצללה המוסמכת תחת פיקוח ה-ס"ס; לעומת זאת היה אסור לוועדה לעסוק בהצללה יהודית בדרימות בלתי מאושרו ומחוץ לפיקוח ה-ס"ס. לוועדת ההצללה היהודית ניתן אותו מספר מוגבל של גשות שאייכמן הricsים להצלתו; אסור היה לו לנשות להציג יהודים שהתליין לא נתן אישור להצלתם.

ההצללה „המוסכמת“ מטעם ה-ס"ס הייתה הצלת תמיוחסים; ההצללה „החפשית“, שקי וויתר עליה, נעה לכל יתר היהודים. המכיר ששולם ע"י ק' بعد הצלת תמיוחסים היה וויתרו על מאמרי הצללה „בלתי מוסכמים“ ובלתי חוקים למען כל יתר היהודים. אכן, אי הפרעה לתכניות הנאצים ולפעולותיהם, אי התערבות במבצע הגירוש הטוטאלי — זהו חמנימום של „התגוננות טובה“ שאייכמן יכול היה לצפות לה ולדרשה מادات תלוין בו וחזקוק לעזרתו. ע"י ההסכם עם ק' השיג הצורר את מטרתו להשתלט בתקופת השואה על ועדת ההצללה הציונית ולהוציא אותה מכלל המערה על גורל יהודי הונגראיה.

הודאה מפי ק' שהטיל את גורל ההצללה כולה על הקלף הנazi בלבד, משתמשה מאותו קטע של הדזה, בו מתאר ק' את הרהוריו ב-3.6, עקב סרובו הזמני של אייכמן לקרים את הבתתו בדבר הצלת תמיוחסים מקהלו ווערי השדה (פסקה 39). בקטע זה אומר ק' (ע' 43):

„ברור לי מה מוטל עכשו על כפ' המאונים. אין זה עניין של הצלת כמה מאות היהודים מעורי השדה בלבד. אם עכשו וכך א' אפשר יהיה לאlez את אייכמן להתפשר, כי אז היהת הוועדה, כאשר במשחק הROLIT בחייב בני-אדם הניחה את מעותיה על המספר הגרמני, מפסדת לא פחות נאיבית מכמה רביט שקדמו לנו באירופה הכבושה. אז היו המיליאונים שנפרעו אך חבל ורעות רוח. למפטיד במשחק זה יקרה גם בוגד.“